

Geen nieuwe kernwapens in Nederland

Krista van Velzen - 12/9/13

Hoewel de Nederlandse regering de aanwezigheid van Amerikaanse kernwapens bevestigt nog ontkent groeit de hoeveelheid bewijs dat deze bommen in Brabant liggen gestaag door. Het is al lange tijd een publiek geheim. Wat niet zo bekend is, is dat de Amerikanen van plan zijn deze bommen terug naar de VS te halen en ze daar een modernisering te laten ondergaan. Deze modernisering van de huidige B61¹ zorgt voor een dergelijk grote verandering van de capaciteiten van deze kernwapens dat gerust gesteld kan worden dat de VS nieuwe kernwapens in Nederland gaat plaatsen (en ook in België, Duitsland, Turkije en Italië).

Deze kernwapens hebben niet, zoals de huidige, een parachute die de bom remt in haar vrije val, maar een zogenaamd precision-guidance system dat er voor zorgt dat de doelwitten nauwkeuriger ingesteld kunnen worden.

De nieuwe mogelijkheid om veel nauwkeuriger kernwapens te kunnen inzetten verlaagt de drempel deze wapens te gebruiken. De geplande modernisering van de B61 zorgt er voor dat de 'levensduur' van deze wapens met nog eens minstens dertig jaar verlengd wordt, wat in strijd is met de wens van de NAVO om te streven naar een kernwapenvrije wereld.

De Tweede Kamer heeft in december vorig jaar een motie aangenomen waarin deze modernisering wordt verworpen². Op een reactie van de regering wordt nog steeds gewacht.

Hieronder een (incomplete) overzicht van wat er bekend is over deze geplande modernisering van de B61 tactische kernbom, met dank aan Hans Kristensen van de Federation of American Scientists (FAS) en Ted Seay van het European Leadership Network voor het gebruik van hun werk.

Einde levensduur B61: tijd voor vernieuwing of ontmanteling?

De naar schatting 180 Amerikaanse B61 nucleaire vrije val bommen die in Europa gestationeerd zijn bereiken met snelle schreden het einde van hun levensduur, net als de

¹ <http://nuclearweaponarchive.org/Usa/Weapons/B61.html>

² https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33400-V-100.html?zoekcriteria=%3fzkt%3dUitgebreid%26pst%3dParlementaireDocumenten%26dpr%3dAlle%26dosnr%3d33400-V%26nro%3d100%26kmr%3dTweedeKamerderStatenGeneraal%26sdt%3dKenmerkendeDatum%26par%3dAgenda%257cHandeling%257cKamerstuk%257cAanhangsel%2bvan%2bde%2bHandelingen%257cKamervragen%2bzonder%2bantwoord%257cNiet-dossierstuk%257cBijlage%26dst%3dOnopgemaakt%257cOpgemaakt%257cOpgemaakt%2bna%2bonopgemaakt%26isp%3dtrue%26pnr%3d1%26rpp%3d10%26_page%3d2%26sorttype%3d1%26sortorder%3d4&resultIndex=10&sorttype=1&sortorder=4

dual-capable jachtvliegtuigen die zijn aangewezen om de B61 kernwapens naar hun doel te vliegen.³ Het Nederlandse dual-capable jachtvliegtuig, de F-16 Fighting Falcon, heeft verschillende levensduur verlengende upgrades ondergaan, maar zal ergens in de komende periode vervangen gaan worden. Het toestel is sinds eind zeventiger jaren in gebruik. Het politieke debat over de vervanging van de F16 is nog gaande. Vragen over of en wanneer het noodzakelijk is het huidige toestel te vervangen, welk vliegtuig en hoeveel er gekocht zouden moeten worden wachten nog op een definitief antwoord. De huidige en voorafgaande regeringen hebben een voorkeur voor de F-35 Lightning II (Joint Strike Fighter) en besloten deel te nemen in de ontwikkeling en testfase. De steeds toenemende kosten van de JSF hebben herhaaldelijk tot kritiek vanuit de Tweede Kamer geleid.

Een meer precieze bom

De B61-12, die de huidige B61 bommen zal vervangen, zal een precision-guided nucleaire vrijeval kernwapen zijn– de eerste vrijeval kernbom waarbij moderne Precision Guided Munitions technologie wordt toegepast.

Essentieel onderdeel van de verlenging van de levensduur van de B61 (Lifetime Extension Programme -LEP) is de vervanging van het huidige parachute remsysteem. Dit remsysteem geeft het personeel dat in het jachtvliegtuig zit de tijd om voor de nucleaire explosie een afstand verder te vliegen. Dit zal vervangen worden door een zogenaamde B61 Tail Subassembly (TSA),⁴ een gidsmechanisme vergelijkbaar met het mechanisme dat gebruikt wordt om conventionele munitie zoals de Mk84 ongeleide bom om te bouwen naar precisiebommen zoals de GBU-31. Daarbij wordt gebruik gemaakt van nieuwe gidstechnologie in het staartstuk, de Joint Direct Attack Munition (JDAM),^{5 6}

Dit JDAM gidspakket dat op een bestaande bom bevestigd kan worden maakt gebruik van GPS technologie die zorgt dat het doelwit veel nauwkeuriger geraakt kan worden, zelfs als het GPS signaal niet meer ontvangen wordt.⁷

Het is ongehoord, maar niet volkomen ondenkbaar dat als in 2019 de B61-12 de rol van de huidige B61-7 zal overnemen, de inzet van precisie kernwapens als een mogelijk nuttig en beter bruikbaar onderdeel van het NAVO crisisarsenaal gezien zal worden.⁸

De de facto upgrade van de nucleaire capaciteiten van de NAVO zou ook tot extra (politieke) spanning kunnen leiden tijdens bijvoorbeeld de aanstaande herzieningsconferentie van het Non Proliferatie Verdrag, waar landen tekst en uitleg geven over hun pogingen om significante stappen te zetten richting een kernwapenvrije wereld.

³ See 'Nuclear Weapons: DOD and NNSA Need To Better Manage Scope of Future Refurbishments and Risks to Maintaining Future U.S. Commitments to NATO', GAO-11-387, May 2011.

⁴ 10 Hans Kristensen, 'The B61 Life-Extension Program: Increasing NATO Nuclear Capability and Precision Low-Yield Strikes', *Federation of the American Scientists Issue Brief*, June 2011, p. 2.

⁵ Peter Grier, 'The JDAM Revolution', *Air Force Online*, September 2006.

⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Joint_Direct_Attack_Munition

⁷ Kristensen 2011, *ibid.*, p. 2.

⁸ Kristensen, June 2011, *ibid.*, p. 2.

De geplande modernisering lijkt bovendien in strijd te zijn met (de geest van) belangrijke onderdelen van de NAVO Deterrence and Defense Posture Review (DDPR): ‘The Alliance is resolved to seek a safer world for all and to create the *conditions for a world without nuclear weapons* in accordance with the goals of the Nuclear Non-Proliferation Treaty, in a way that promotes international stability, and is based on the principle of undiminished security for all’.⁹

De ‘verbetering’ van de inzetbaarheid van dit kernwapen en de verlenging van de levensduur zijn immers moeilijk te interpreteren als in overeenstemming met het creëren van deze condities.

Gaat de belastingbetaler een enorme berg geld kosten

Niet de Nederlandse maar de Amerikaanse belastingbetaler gaat opdraaien voor de kosten van deze nieuwe kernwapens. In de zomer van 2013 heeft het congres ingestemd met het eerste deel van de begroting hiervoor.

Naar schatting zal het hele programma om de levensduur van de B61 te verlengen oplopen tot meer dan 10 miljard dollar¹⁰, waardoor elk van de 400 B61’s die nu in de VS en Europa staan rond de 28 miljoen dollar zal gaan kosten. Dat is meer dan het gewicht van dit kernwapen in goud.¹¹¹²

Terwijl noch Amerikaanse nog Nederlandse burgers enthousiast zijn over kernwapens..

Recente opiniepeilingen geven aan dat 87% van de Nederlandse bevolking van kernwapens af wil. Peilingen in de VS geven aan dat 87% van de Amerikaanse bevolking van mening is dat de regering zou moeten onderhandelen over een verdrag om alle kernwapens wereldwijd te elimineren. Meer dan de helft van de Amerikaanse bevolking vindt bovendien dat de plaatsing van kernwapens in andere NAVO landen een schending van het Non Proliferatie Verdrag zou kunnen zijn en dat de VS deze praktijk moet beëindigen.¹³

En de Tweede Kamer heeft zich uitgesproken tegen de modernisering van de B61 kernbom

Op 20 december 2012 nam de Tweede Kamer een motie van CDA Kamerlid Pieter Omtzigt aan, (No 33400-V, No 100), waarin de regering wordt gevraagd de verwijdering van tactische kernwapens uit Europa tot hoeksteen van haar beleid te maken. De motie verwerpt ook het idee om kernwapens te moderniseren omdat de wapens nutteloos zijn en de modernisering kostbaar. Een brief waarin de regering uitlegt hoe deze motie zal worden uitgevoerd laat vooralsnog op zich wachten.

⁹ http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_87597.htm?mode=pressrelease 2012

¹⁰ <http://www.defensenews.com/article/20120725/DEFREG02/307250004/Pentagon-More-Than-Doubles-Cost-Estimate-B61-Nuclear-Bomb>

¹¹ <http://ploughshares.org/blog/2012-07-30/golden-mistake>

¹² <http://blogs.fas.org/security/2012/07/b61-12gold/>

¹³ Claudine Lamond and Paul Ingram, ‘Politics Around US Tactical Nuclear Weapons in European Host States’, BASIC Getting to Zero Papers No. 11, January 23, 2009, p. 5.

Op 10 juli bracht Kamerlid Raymond Knops, partijgenoot van Pieter Omtzigt, een brief naar het Amerikaanse congres om hen te informeren over deze motie en de wens van de Nederlandse Tweede Kamer om de geplande modernisering niet door te laten gaan.¹⁴

Kernwapens: niet moderniseren maar verbieden

De internationale gemeenschap heeft met succes onderhandeld over verdragen om wapens te verbieden die onacceptabele schade aan mens en milieu aanbrengen. Chemische en biologische wapens zijn verboden met als landmijnen en, meest recent, clustermunitie. Hoewel de vernietigingskracht van kernwapens veel groter is dan eerder genoemde wapens, is er nog geen mondiaal verbod op deze wapens van kracht.

Waarom tijd en geld verspillen aan het vernieuwen van kernwapens? Het is de hoogste tijd om te gaan onderhandelen over een verbod hierop!

Meer lezen?

1. http://tacticalnuclearweapons.ifsh.de/pdf/Nuclear_Policy_Paper_No11.pdf
2. factsheet Hans Kristensen <http://blogs.fas.org/security/2011/06/b61-12/>
3. www.europeanleadershipnetwork.org/medialibrary/2012/05/10/e074ba2d/ELN%20NATO%20Policy%20Brief%202%20-%20Escalation%20by%20Default.pdf
4. <http://blogs.fas.org/security/2012/11/germany-b61/> Hans Kristensen
5. <http://blogs.fas.org/security/author/hkristensen/>
6. <http://www.acronym.org.uk/parliamentary-records/201205/lord-browne-seeks-answers-us-uk-nato-communications-over-plans-modernise-us-nuclear-weapons-station>
7. <http://www.cesim.fr/observatoire/eng/71/article/50>
8. <http://www.armscontrol.org/factsheets/USNuclearModernization>

Krantenartikelen

9. <http://www.guardian.co.uk/world/2013/apr/21/obama-accused-nuclear-guided-weapons-plan>
10. <http://www.other-news.info/2012/11/nato-pushing-europe-into-new-nuclear-arms-race/http://www.spiegel.de/international/germany/the-nuclear-arsenal-in-europe-washington-mulls-modernization-of-aging-bombs-a-683682.html>
(over Duitsland)

¹⁴ <http://www.nonukes.nl/en/news/dutch-parliament-to-u.s.-house-of-representatives:-no-modernisation-of-nuclear-bombs-on-our-behalf>.